

ОШ “Стари град”, Ужице

**Програм наставе и учења за обавезни изборни
предмет**

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

за период школске 2018/2022. године

V РАЗРЕД

2019-2020. Шк.год.

Наставници:

Гордана Шишић

Зорица Јевтић

Сања Јовановић

Душица Јеремић-Гардић

V РАЗРЕД

Циљ наставе и учења предмета:

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Фонд: 36 часова, 1 час недељно

Тематски/глобални план:

Редни број	ТЕМЕ /садржаји	Број часова
1.	ЉУДСКА ПРАВА Права детета	8
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	8
3.	ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета	10
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	10
УКУПНО		36

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	- разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права; - наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права; - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - препозна ситуације кршења својих права и права других; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	Потребе и права Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици. Правила рада у учионици, доношење групних правила. Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима детета. Врсте права. Показатељи остварености и кршења дечијих права. Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу.
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	- поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског	Права и функционисање заједнице Моје заједнице. Школа као заједница. Одлучивање у учионици и школи. Гласање и консензус као демократски начини одлучивања

Школа као заједница	одлучивања; - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;	Одговорности и обавезе у заједници Одговорност деце. Одговорности одраслих (родитеља, наставника). Кршење и заштита права Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља.
ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета	- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;	Наши идентитети Наше сличности и разлике (раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет). Стереотипи и предрасуде. Дискриминација. Толеранција. Сукоби и насиље Сукоби и начини решавања сукоба. Предности конструктивног решавања сукоба. Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално. Реаговање на насиље. Начини заштите од насиља
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	- препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе; - идентификује проблеме у својој школи; - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног	Планирање и извођење акција у школи у корист права детета Учешће ученика у школи. Избор проблема. Тражење решења проблема. Израда плана акције. Анализа могућих ефеката акције. Планирање и извођење акције. Завршна анализа акције и вредновање ефеката.

	слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин);	Приказ и анализа групних радова.
--	---	----------------------------------

Област/тема	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ЉУДСКА ПРАВА Права детета Међупредметне компетенције: компетенција за учење; одговорно учешће у демократском друштву; <u>комуникација</u>; рад са подацима и информацијама; сарадња; дигитална компетенција естетичка Кључни појмови: потребе, права, одговорности, правила, Конвенција о правима детета	- увођење ученика у наставни предмет и упознавање са значајем грађанског васпитања; - упознавање ученика са садржајем наставног програма и давање јасних упутстава за рад; - повезивање постојећег знања са новим; - упознавање са Конвенцијом о правима детета у документима која се односе на школу; - препознавање својих права и права других, као и идентификација кршења истих;
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница Међупредметне компетенције: компетенција за учење; одговорно учешће у демократском друштву; комуникација; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; дигитална компетенција Кључни појмови: заједнице, демократско одлучивање	- дефинисање правила одељенске заједнице и правила школе; - примена различитих интерактивних облика рада, као и - одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада; - разумевање значаја правила у функционисању заједнице;
ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ Права детета Међупредметне компетенције: компетенција за учење; одговорно учешће у демократском друштву;	- осмишљавање и реализација различитих активности: радионица, симулација, играња улога, студија случаја, дебата, дискусија, пројеката, истраживања, промоција, ... - симулација примера из свакодневног живота: предрасуде, стереотипи, дискриминација и нетолеранција по различитим

комуникација; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; дигитална компетенција Кључни појмови: стереотипи, предрасуде, толеранција, дискриминација, конструктивно решавање сукоба, насиље	основама; - коришћење филмова, интернета разговор о говору мржње, нетолеранцији и дигиталном насиљу; - развој конструктивног решавања сукоба;
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Међупредметне компетенције: компетенција за учење; одговорно учешће у демократском друштву; естетичка компетенција; комуникација; одговоран однос према околини; одговоран однос према здрављу; предузимљивост и оријентација ка предузетништву; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; дигитална компетенција Кључни појмови: учешће ученика, грађански активизам, решавање проблема, акција	- идентификација примера грађанског активизма у школи и неговање позитивног става према томе; - прикупљање података о проблему на основу различитих извора и техника; - реализација одабраних акција, као и њихова анализа; - неговање тимског рада; - вредновање ефеката спроведених акција у школи.

Корелација са другим предметима: Српски језик и књижевност, историја, ликовна култура, музичко васпитање, информатика и рачунарство.

Активности у реализацији програма: часови се реализују у радионичарском раду, где сваки појединац учествује износећи своје ставове, мишљења, предлоге и идеје, дискутује, учествује у избору идеја за реализацију; ученици раде тимски, у групним активностима, учествују у дебатама, презентују рад.

Праћење и вредновање:

Наставник, као координатор, прати учешће и ангажовање ученика у свим активностима, води евиденцију, процењује резултате; ученици, такође, активно учествују у процени реализације наставе, раду других ученика и сопственом раду.

Наставник прати комуникацију, активно слушање и конструктивно реаговање ученика у тимском раду, укљученост у рад групе.

Наставник процењује остваривање сазнајних, емоционалних (да ли ученик препознаје своје потребе и уважава потребе других), вољних (да ли покреће или учествује у активностима и акцији) и комбинованих исхода (да ли препознаје примере грађанског активизма и да ли је развио позитиван став према истом) и на основу ових критеријума вреднује рад ученика.